

Káldi 400 – Kamarakiállítás nyílt a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtárban

A bibliafordítás tiszteletére megnyílt kamarakiállításunkban elsősorban a könyvtár 16-17. századi magyar nyelvű nyomtatványai jelennek meg, néhány latin, illetve reprint kiadvány mellett. A bevezető tárló a katolikus bibliafordítás 16. századi kéziratosa és nyomtatott emlékeit, valamint forrásukat, a latin Vulgátát és Erasmus újszövetségi fordítását mutatja be.

A magyar nyelvű szentírási szövegek, idézetek megjelenését, használatát különböző kontextusokban magyar nyelvű katolikus és protestáns felekezethez tartozó posztillás és hitvitázó kötetekkel szemléltetjük a századforduló tájáról. Kiállításra került a könyvtár két legkorábbi, magyar nyelvű nyomtatványa is: Telegdi Miklós prédikációs munkájának első része (1577), valamint Monoszló András Apológiája (1588), melyben elhunyt püspöke, Telegdi helyett ad választ Dávid János vitairatára.

A kiállítás központi helyén Káldi György munkássága, a bibliafordítás folyamata és természetesen az első katolikus, nyomtatott, magyar Biblia kerül bemutatásra. Külön hálával említjük meg a Váci Egyházmegyei Könyvtár, és főképp Varga-Kohári Mária nagylelkű segítségét, hogy az ún. váci töredékekről – a bibliafordítás nyomdai kéziratának és nyomdai kefelevonatainak kötetstáblából előkerült darabjairól – kaphattunk digitalizált képeket. Így mi is és a látogatók is kicsit közelebb kerülhetünk Káldi személyéhez, rendkívüli igényességével, elhivatottságával végzett munkájához. A biblia első kiadásából két példányról tudunk a könyvtárban, ezek közül az egyiket az első szombathelyi püspök, Szily János vette, majd adományozta 1791-ben a könyvtárnak. Ez a mű sajnos csonka, valószínűleg már a 18. század végén is címlaphiányos volt, restaurálása folyamatban van. A másik példány teljes, a kőszegi bencés kollégium tulajdonában volt, majd Stegmüller Károly révén került a szemináriumi könyvtár állományába a 19. században. Egy másik, számunkra szintén különleges kötet, a trienti zsinat határozatait tartalmazó, 1585-ös Concilium Tridentinum c. kötet is helyet kapott a tárlóban. Ez a legrégibb, lényegében egyházmegyei tulajdonban lévő kötet, mivel bejegyzése szerint a Vasvári Káptalan tulajdonában volt már a 16/17. századtól.

Az utolsó tárlóban Káldi prédikációs kötetei láthatóak, melyekben szintén megjelennek bibliafordítási szövegei. A bibliafordítás második, 1732-es kiadása mellett érdekességként Káldi rendtársának, később a fordítás mecénásának, Pázmány Péternek az 1636-os prédikációs kötete is helyet kapott, mely szintén Káldi fordítását használja.

A kiállítás 2026. június 22-étől 2027. márciusig látogatható a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtárban – mindenkit szeretettel várunk!